

"כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים"

הרב פרופ' דניאל הרשקוביץ

ארץ ישראל עוברת כחוט השני מן הפסוק הראשון בתורה ועד הפסוק האחרון בה. דבריו הראשונים של רש"י בפירושו על התורה מבוססים על שני מדרשי חז"ל העוסקים בייעודה של ארץ ישראל לעם ישראל: "אמר ר' יצחק: לא היה צריך לכתוב את התורה אלא מ'החדש הזה לכם', ולמה כתב 'מבראשית'? להודיע כח גבורתו, שנאמר: 'כח מעשיו הגיד לעמו לתת להם נחלת גוים' (תהלים קיא ו)'" (מדרש תנחומא בראשית סימן יא, ילקוט שמעוני בא רמז קפז) וכן "רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי פתח: 'כח מעשיו הגיד לעמו' - מה טעם גילה הקב"ה לישראל מה שנברא ביום הראשון, ומה שנברא ביום השני? מפני עובדי כוכבים ומזלות שלא יהיו מונין את ישראל, ואומרין להם: הלא אומה של בזויים אתם, וישראל משיבין אותן ואומרין להם: ואתם הלא בזויה היא בידכם, הלא כפתורים היוצאים מכפתור השמידום וישבו תחתם, העולם ומלואו של הקב"ה, כשרצה נתנה לכם, וכשרצה נטלה מכם ונתנה לנו, הדא הוא דכתיב: 'לתת להם נחלת גוים'" (בראשית רבה פרשה א). התורה פותחת, איפוא, בארץ ישראל והיא מסיימת בארץ ישראל, בעליתו של משה רבנו להר נבו לראות את הארץ: "כי מנגד תראה את הארץ ושמה לא תבוא אל הארץ אשר אני נתן לבני ישראל (דברים לב, נב).

מקום מרכזי זה שארץ ישראל תופסת בתורה אינו רק מפני רצונו של הקב"ה לדאוג לעם ישראל לפיסת קרקע, למולדת בה יוכל לחיות את חייו, כי אם, כלשונו של הרב שלמה וולבה בספרו "בין ששת לעשור": "כל החרדה הזאת שעם ישראל יזכה לחיות בארץ ישראל היא זו: כאן היא הארץ הנבחרת שבה אפשר להחדיר רוחניות וקדושה לתוך החיים הארציים".

יום העצמאות חל כשבועיים לאחר חג הפסח, בעיצומם של ימי ספירת העומר. בחג המצות נגאלו ישראל ממצרים, אך גאולתם לא היתה שלמה עדיין, שכן בעת צאתו מארץ מצרים היה עם ישראל שקוע במ"ט שערי טומאה. שיא הגאולה, עיקרה ותכליתה היו כעבור חמישים יום בהר סיני, עם קבלת התורה, המעמד בו עם ישראל זכה לגאולתו הרוחנית. עם ישראל היה זקוק למ"ט ימי הספירה כדי להעלות את עצמו ממ"ט שערי הטומאה לנ' שערי הטהרה, כדי להכשיר את עצמו, אחרי האתחלתא דגאולה - הגאולה הפיסית, לגאולה השלמה - הגאולה הרוחנית.

יש יותר מן הסמליות בכך שיום העצמאות חל בימי ספירה והכנה אלו. בעת השמחה על גאולתנו הפיסית עלינו לזכור כי אל העיקר והתכלית עדיין לא הגענו, כי אנו נמצאים בדרך שבין הגאולה הפיסית לגאולה הרוחנית.

זה המקום להזכיר את דבריו של הרב דסלר בספרו "מכתב מאליהו". בגאולה יש "אתערותא דלעילא" - התערבותו הישירה של הקב"ה, ויש "אתערותא דלתתא" - חלקנו אנו. יציאת מצרים, הגאולה הפיסית של עם ישראל, היא בבחינת אתערותא דלעילא, שכן "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון" (שמות יד, יד), בעוד שההכנה למתן תורה, הגאולה הרוחנית, היא בבחינת אתערותא דלתתא, שכן "הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים" (ברכות לג, מגילה כה, נדה טז).

"בניסן נגאלו - בניסן עתידין ליגאל" (ראש השנה יא). כגאולת מצרים כן הגאולה העתידית. עם ישראל זכה לראות בדור האחרון נסים גדולים עם שובו לארצו ובהתבססו בה. זכינו לחוש באתערותא דלעילא של האתחלתא דגאולה בגאולה הפיסית. כעת מתחיל תפקידנו. עלינו להכין את עצמנו לגאולה השלמה הרוחנית, וזאת נמצאת אך ורק בידינו ובהשתדלותנו. בראש ובראשונה שומה עלינו לעסוק בכל ענין המרבה אחדות בעם, שכן חלק חשוב בהכנת עם ישראל למתן תורה הוא להיות "כאיש אחד בלב אחד" (רש"י על שמות יט, ב).

יהי רצון שכשם שזכינו וזוכים אנו לראות בשוב עם ישראל לארץ ישראל ובשחרורו משעבוד זה, כן נזכה לראות מהרה בביאת גואל צדק, בבנינו של עם ישראל לפי תורת ישראל בארץ ישראל.